

sig villedt, om jeg saa maa sige, saaledes at de derved er kommet til at bygge mere og kostbarere, end det Statslaan, de har faaet, i Virkeligheden kunde svare til. De begrunder det i Andragendet paa følgende Maade, som jeg med Formandens Tilladelse skal oplæse, det er kun en lille Passus: „Vi har ment, at Statslaanet og Statstilskuddet skulde kunne slaa til til Jord og Bygninger, og at der ikke kunde forlanges mere Bygning opført, end at dette Resultat kunde opnaas. Vi har ogsaa i sin Tid gjort dette gældende overfor Husmandskommissionens Formand, men han afviste os ganske og sagde, at det gjorde ikke noget, om Bygningerne blev dyrere, thi Udstykningsforeningens Udstykning af „Hesselmed“ vilde give et stort Overskud, som kom Parcellisterne til gode, og som kunde betale det, Jord og Bygninger kostede mere end Statslaan og Tilskud.“

Det er vistnok ubestrideligt, at man her har den egentlige Aarsag til, at disse Parcellister er kommet til at bygge dyrere, end de egentlig burde. Jeg tror, at Husmandskommissionens Formand her har ment at varetage Statens og ogsaa Husmændenes Interesser paa fyldtestgørende Maade, men nu sker der det, at der kommer overhovedet ikke noget nævneværdigt Overskud paa denne Udstykning, og saa sidder Husmændene i Virkeligheden med Smerter, de har bygget dyrere, end de havde Raad til, og det gaar ud over to Led, baade Husmændene og de Haandværkere, som har bygget for dem. Nu har Husmandskommissionens Formand haft en Arkitekt til Medhjælper, og det er der intet at sige til, hvis Husmændene har haft Brug for ham, men man har dog Indtryk af, at Husmændene har maattet forstaa Forholdet saaledes, hvad de ogsaa selv siger, at de ikke var nogenlunde frit stillet med Hensyn til selv at bestemme, hvad de vilde bygge, thi i et Brev, som er skrevet fra Arkitekten til en af Parcellisterne, fremsættes følgende, som jeg gerne vil have Tilladelse til at oplæse: „Hoslagt følger Tegning og Beskrivelse til det nye Husmandsbrug. Da det vist ikke er heldigt at afholde offentlig Licitation, anmodes du om at give Papirerne til en Bygmester, du kender godt og har Tillid til, og anmode ham om et Tilbud. Dog maa ingen endelig Akkord afsluttes, forinden Niels Thuesen“ — det vil sige Formanden for Husmandskommissionen — „og undertegnede har antaget Byggesummen. Vi vil til en nærmere bestemt Tid, som senere vil blive dig meddelt, komme til Varde for at faa afsluttet den

endelige Kontrakt med Bygmesteren. Med venlig Hilsen. Grul, Arkitekt.“

Nu kan man naturligvis sige, at Husmændene paa Forhaand burde være vidende om, at de ikke var underkastet en Afgørelse med Hensyn til, hvem de maatte licitere bort til, og at de godt selv maatte foretage en saadan Licitation; men det har de ikke været vidende om, og det er i og for sig forklarligt. De har troet, det var nødvendigt at følge denne Vejledning, derfor er de kommet til at bygge for dyrt, og Virkningen har strakt sig lige til Haandværkerne, som nu staar og ikke kan faa deres Penge, idet Husmændene ikke kan skaffe dem. Jeg har derfor stillet dette Ændringsforslag, idet jeg foreslaar, at man henviser Sagen til Landbrugsministeren; muligvis kunde man ogsaa tænke sig, at Finansudvalget vilde tage Andragendet til fornyet Overvejelse sammen med Ministeren.

Jeg tror, det vilde være i høj Grad heldigt, om man fik Lejlighed til at høre Haandværkerne, som bestemt paastaar, at Husmandskommissionens Formand overfor dem har hævdet, at de ikke behøvede at tage nogen som helst anden Kaution eller Sikkerhed end den, som laa i, at det var Staten, der var Byggherre, og at de derigennem var sikre paa at faa deres Penge. Jeg tror, der her foreligger en Række i alt Fald meget beklagelige Misforstaaelser. Jeg synes, det er rimeligt, om det end i og for sig kan være principielt betænkeligt, at man fra Statens Side, naar en af — jeg ved ikke, om man kan sige Statens Embedsmænd, men i alt Fald en af dem, der paa Statens Vegne skal optræde, i Virkeligheden har villedt Folk og, synes jeg, har overtraadt Grænsen for den Myndighed, der er givet ham, redresserer dette paa en saadan Maade, at der ikke kommer alt for stor Skade ud deraf, og at de enkelte, som har været i god Tro, ikke kommer til at lide. Jeg skal derfor meget henstille, at man tager Sagen op paa ny.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Jeg maa anse det for betænkeligt, om Statskassen gaar ind paa at yde Godtgørelse — enten det nu sker ved Tilskud eller ved Laan — til de Husmænd, der maaske er kommet til at bygge for dyrt og er i Vanskeligheder med Hensyn til at betale det Beløb, som Byggesummen overstiger, hvad der maatte være rimeligt, selv om disse Nybyggere forebringer, at de har misforstaaet Situationen og troet, at det var Amtskommissionens Formand, der bestemte, hvor meget der skulde bygges, og